

SOPHIANUM

DE SCHOLENGEMEENSCHAP VOOR HET HEUVELLAND

GYMNASIUM ATHENEUM HAVO MAVO VMBO

Meldcode

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Schooljaar

2022-2023

WWW.SOPHIANUM.NL

Inhoud

Inleiding	3
Huiselijk Geweld	4
Kindermishandeling	5
De Meldcode	7
Schematische weergave	9
Meldplicht	9
Privacy	9
8 Tips voor een goed gesprek met de leerling	10
8 Tips voor een goed gesprek met de ouders	11

Inleiding

Vanaf 1 juli 2013 is het, voor beroepskrachten in een aantal sectoren waaronder onderwijs, verplicht om een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te gebruiken. De meldcode is per 1 januari 2019 verbeterd en aangescherpt. De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe hulpverleners kindermishandeling melden en signaleren. Er is een afwegingskader in opgenomen waardoor de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt en bovendien wordt de eigen hulpverlening erin betrokken.

Nancy Schols
Ondersteuningscoördinator Sophianum

Huiselijk geweld

De term 'huiselijk geweld' verwijst naar een ernstig verstoorde relatie tussen pleger en slachtoffer. Er is meestal sprake van een machtsverschil. Het slachtoffer is afhankelijk van de dader. Het gaat bij huiselijk geweld om lichamelijke, seksuele en psychische vormen van geweld.

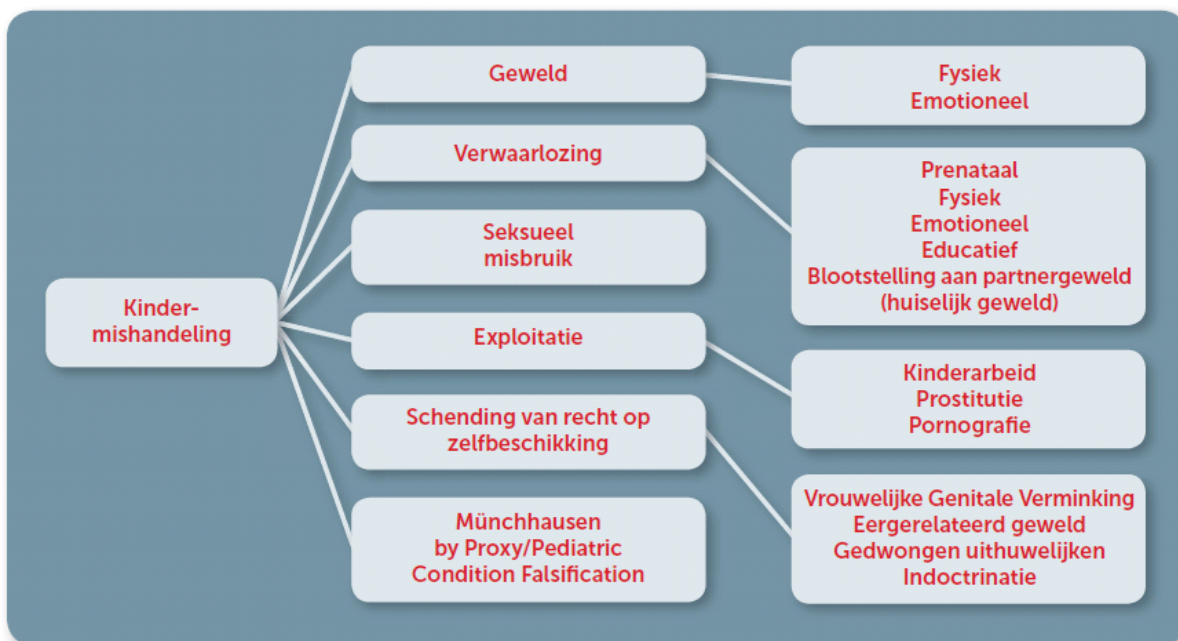
Vormen van huiselijk geweld:

- kindermishandeling;
- ouderenmishandeling;
- eengerelateerd geweld zoals eerwraak, vrouwelijke genitale verminking ('vrouwenbesnijdenis') of huwelijksdwang;
- oudermishandeling;
- partnergeweld en ex-partnergeweld in alle verschijningsvormen, ook psychische mishandeling en stalking.

Kindermishandeling

Kindermishandeling is elke vorm van, voor de minderjarige, bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief, opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. (Wet op de jeugdzorg, 2005)

De verschillende vormen van kindermishandeling:

Toelichting:

Lichamelijke mishandeling

Ouders/verzorgers verwonden het kind of staan toe dat het kind verwond wordt.
(Geen ongeluk)

Lichamelijke verwaarlozing

Het kind, al dan niet bewust, onthouden wat het voor zijn lichamelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.

Ouders/ verzorgers zijn niet in staat of bereid tot het verschaffen van minimale zorg ten aanzien van lichamelijke behoeften.

Psychische mishandeling

Het, al dan niet bewust, toebrengen van schade aan de emotionele- en/ of persoonlijkheidsontwikkeling van het kind.

Psychische verwaarlozing

Het kind onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft.

Seksueel misbruik

Seksueel contact met een kind hebben of pogen te hebben, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de ouder/ verzorger, en/ of uit geldelijk gewin.

De meldcode

De meldcode is een vijf stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Indien hulpverleners op basis van deze punten niet mogelijk is, is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk.

Stap 1: In kaart brengen van signalen.

Breng signalen in kaart die je zorg bevestigen of ontcrachten. Leg signalen en vervolgstappen objectief en feitelijk vast in het dossier.

Deze signalen worden binnen Sophianum vastgelegd in het LVS, in termen van concrete waarnemingen en gedrag. De mentor licht de ondersteuningscoördinator en kolomcoördinator in.

Stap 2: Overleg met een deskundige collega en /of eventueel (anoniem) met Veilig thuis.

De mentor maakt de signalen/gedragingen bespreekbaar met de docenten, kolomcoördinator en de ondersteuningscoördinator. Samen wordt gekeken hoe verder, of er wordt advies ingewonnen bij Veilig Thuis.

Neem bij eengerelateerd geweld, huwelijksdwang of vrouwenbesnijdenis direct contact op met Veilig Thuis.

Stap 3: Gesprek met de leerling en/of ouder(s)/verzorger(s)

Bespreek je zorgen zo snel mogelijk met de ouders en met de leerling zelf. Alleen als jouw veiligheid of die van de leerling in gevaar kan komen door een gesprek, kun je hiervan af zien.

Na stap 2 gaat de mentor eerst in gesprek met de leerling en/of met de ouder(s). Afhankelijk van de situatie gezamenlijk of apart. Dit doet de mentor samen met een collega. In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren over de signalen, te vragen naar de thuissituatie en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, zijn zorgen te verduidelijken, te ontcrachten of te bekrachtigen. Op grond van de eerdere afweging kan het gesprek met de ouders achterwege blijven in verband met de veiligheid van het kind of die van anderen.

Er kunnen gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de leerling risico loopt bij het bespreken van de zorgen met zijn/haar ouder(s)/verzorger(s). Dat is vooral aan de orde als er door de leerling rechtstreeks met de mentor is gesproken over een bedreigende thuissituatie. Dan worden de signalen niet besproken met ouder(s)/verzorger(s), maar wordt er gelijk overgegaan tot het nemen van vervolgstappen.

Indien er niet direct dreigende/gevaarlijke vermoedens zijn van kindermishandeling en/of huiselijk geweld vindt er een gesprek plaats met de mentor, leerling en zijn/haar ouder(s)/verzorger(s). Signalen worden besproken en verder in kaart gebracht. De mentor beoordeelt samen met de ondersteuningscoördinator en kolomcoördinator of er aanleiding is om vervolgstappen te zetten volgens de meldcode.

Verslagen van de gesprekken worden vastgelegd in het LVS.

Stap 4 en Stap 5: uitwerking van de afwegingsvragen en beslissingen

De 5 afwegingsvragen dienen hiervoor doorlopen te worden:

1) Vermoeden wegen

Maak een inschatting van de aard en de ernst van de situatie, op basis van informatie uit stap 1 t/m 3. Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de meldcode doorlopen en:

A: op basis van de doorlopen stappen is geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten.

B: er is een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/ of kindermishandeling. Het bevoegd gezag van school wordt geïnformeerd, indien de vermoedens door een medewerker van school worden geconstateerd. Ga verder naar afweging 2.

2) Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de meldcode wordt door school de inschatting gemaakt of er sprake is van acute en /of structurele onveiligheid:

A: Nee => ga verder naar afweging 3.

B: Ja of twijfel => direct (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen die volgen worden met Veilig Thuis doorlopen.

3) Hulp

Is iemand van school of een ketenpartner in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: Nee => melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 dagen een besluit neemt en terugkoppelt aan de melder.

B: Ja => ga verder met afweging 4.

4) Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: Nee => melden bij Veilig Thuis.

B: Ja => hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn. Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem een casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5) Resultaat

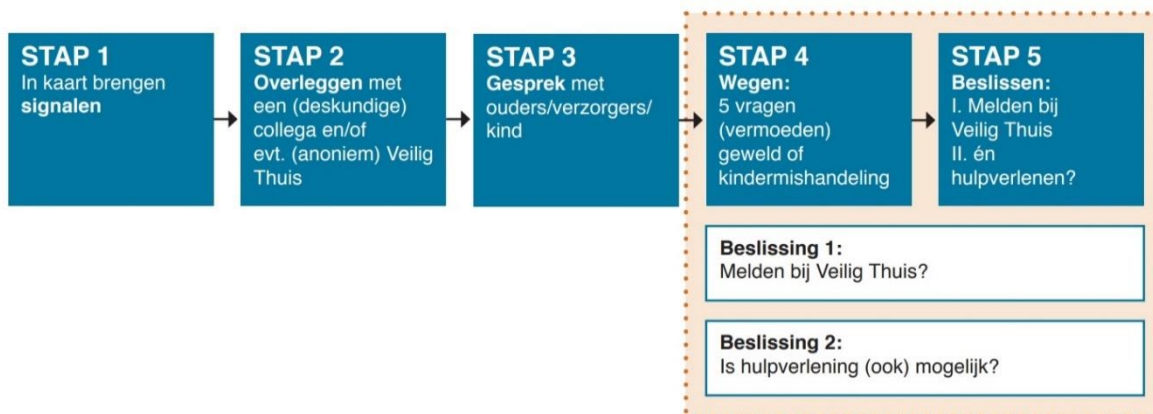
Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/ of het herstel van de direct betrokkenen?

A: Nee => melden bij Veilig Thuis.

B: Ja => hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen. Spreek een nazorgtraject af. Leg termijnen en verwachtingen vast.

Schematische weergave:

Meldplicht

Het daadwerkelijk melden van dat vermoeden bij Veilig Thuis is niet wettelijk verplicht. Vanaf 1 januari 2019 geldt wel de professionele norm dat, als er sprake is van acute of structurele onveiligheid, de beroepskracht het vermoeden meldt bij Veilig Thuis. Melden is ook noodzakelijk als bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling, hulpverlening niet mogelijk is vanwege een of meer van onderstaande redenen:

- De beroepskracht is niet in staat om effectieve of passende hulp te bieden of te organiseren.
- De betrokkenen werken niet mee aan de geboden of georganiseerde hulp.
- De hulp leidt niet tot duurzame veiligheid.

Indien hulpverlening op basis van één van deze punten niet mogelijk is, is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk.

Privacy

In mei 2018 is de AVG van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader en speelt niet in op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. De algemene regel is dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. De Wet Meldcode gaat dus voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig thuis is dus onverminderd van toepassing.

8 Tips voor een goed gesprek met de leerling

- **Wees oprecht**
Oprecht zijn betekent dat je eerlijk bent over je zorgen, over wat je wel en niet weet en dat je jezelf blijft.
- **Sluit aan bij het kind**
Sluit aan bij de ontwikkelingsfase van het kind. Geef het kind de ruimte om zijn/ haar verhaal te vertellen.
- **Luister actief**
Luister naar verbale en non-verbale boodschappen. Vat in je eigen woorden samen en toets of je het goed begrepen hebt.
- **Accepteer wat het kind zegt**
Luister zonder te oordelen. Het is niet aan jou om te bepalen of het waar is of niet wat het kind vertelt.
- **Val de ouders niet af**
Kinderen zijn loyaal aan hun ouders. Daarom is het belangrijk dat je ouders niet bekritiseert, of dat je je op een andere manier negatief over hen uitlaat.
- **Stel korte vragen**
Begin met het stellen van open vragen. Stel niet te veel vragen achter elkaar; het kind kan het gevoel krijgen verhoord te worden. Vraag niet door op details die niet van belang zijn.
- **Geef uitleg**
Maak aan het begin van het gesprek duidelijk, wat jouw bedoeling van het gesprek is. Spreek duidelijk af, wat je vervolgens gaat doen.
- **Beloof nooit geheimhouding**
In sommige zaken is het je taak, om ze bespreekbaar te maken. Informeer het kind over de stappen die jij wilt zetten. Het kind hoeft het hier niet mee eens te zijn.

8 Tips voor een goed gesprek met de ouders

- **Bespreek signalen direct**
Leg je zorgen voor aan ouders. Doe dat zonder oordeel. Worden je zorgen groter door hun reactie; overleg dan met de ondersteuningscoördinator/kolomcoördinator.
- **Toon oprechte belangstelling**
Laat merken dat je betrokken bent. Stel vragen en ben benieuwd naar het antwoord. Vul niet in.
- **Bereid het gesprek voor**
Weet wat je doel is en stem het gesprek daarop af.
- **Bouw het gesprek op**
Besteed een aantal zinnen aan het opstarten van het gesprek. Formuleer concreet wat je hebt waargenomen en breng dit op een respectvolle manier over.
- **Zoek samenwerking**
Ga ervan uit dat ouders het beste voor hebben met hun kind. Zoek samen naar een oplossing en ben transparant in wat je doet.
- **Luister actief**
Actief luisteren omvat drie samenhangende technieken: luisteren, doorvragen en samenvatten.
- **Geef ruimte aan emoties**
Emoties spelen een belangrijke rol in communicatie. Geef ruimte aan emoties.
- **Beloof geen geheimhouding**
Als je geheimhouding belooft, kun je in een lastige situatie terecht komen. Soms moet je in actie komen en andere betrekken, om de situatie te veranderen. Het enige dat je ouders kunt beloven, is dat je niets zult doen zonder eerst met de ouder te overleggen.